

3. Bygningsreglement 2015 (med Bygningers indretning 01.01.2016)

3.1 Generelt

3.2 Adgangsforhold / Tilgængelighed

3.3 Boliger

3.4 Andre bygninger end beboelsesbygninger

3.5 Tilgængelig indretning af brugerbetjente anlæg

3.6 Hoteller mv.

3.2 Adgangsforhold / Tilgængelighed

3.2.1 Generelt

3.2.2 Fælles adgangsveje

3.2.3 Værn

3.3 Boliger

3.3.1 Boligers indretning

3.3.2 Bade- og WC-rum

3.3.3 Dørbredder

3.3.4 Gangbredder

3.4 Andre bygninger end beboelsesbygninger

3.4.1 Generelt

3.4.2 Arbejdsrum

3.4.3 Spiserum

3.4.4 WC-rum

3.4.5 Baderum og omklædningsrum

---

3. Bygningers indretning

3.1 Generelt

BESTEMMELSE

Stk. 1

Bygninger skal udformes og indrettes, så der under hensyn til deres anvendelse opnås tilfredsstillende forhold med hensyn til sikkerhed, sundhed, tilgængelighed og anvendelse for alle samt renholdelse og vedligeholdelse.

VEJLEDNING

(3.1, stk.1)

For mere uddybende vejledning om tilgængelighed til bygninger henvises til hjemmesiden "Universelt design og tilgængelighed" på følgende link: <http://anvisninger.dk/tilgaengelighed/Pages/start.aspx>
Desuden henvises til DS/EN 14383 – serien "Forebyggelse af kriminalitet - By- og bygningsplanlægning".
DS-håndbog 105:2012 "Udearealer for alle – Sådan planlægges et tilgængeligt udemiljø" indeholder anvisninger på udformning af det fysiske miljø med henblik på at give handicappede større uafhængighed, bevægelsesfrihed og sikkerhed. Arbejds miljølovgivningen indeholder ofte andre målkrav til rum, gangbredder og indretning. Det gælder især i institutioner/boliger, hvor der skal benyttes tekniske hjælpemidler. Publikationen "Indretning af ældreboliger til

Stk. 2

Ved ombygning kan der ske lempelser af bestemmelserne i dette kapitel, når ombygningsarbejdet efter kommunalbestyrelsens skøn ellers ikke kan udføres uden indgribende ændringer i bebyggelsen. Bestemmelsen gælder ikke for bebyggelser omfattet af kap. 1.3.1 og kap. 1.3.2.

Stk. 3

Sommerhuse i sommerhusområder er ikke omfattet af bestemmelserne i dette kapitel.

3.2 Adgangsforhold / Tilgængelighed

3.2.1 Generelt

BESTEMMELSE

Stk. 1

Bygningers adgangsforhold skal sikre tilgængelighed for alle. Til hver bolig og anden enhed skal der være adgang direkte fra det fri eller via fælles adgangsvej

fysisk plejekrævende" (Arbejdstilsynet m.fl.) indeholder vejledning til hensigtsmæssige indretninger.

(3.1, stk. 2)

Hvis bestemmelsen finder anvendelse, skal ombygningsarbejdet ske under størst mulig hensyntagen til personer, hvis bevægelses- og orienteringsevne er nedsat. Ombygningsarbejdet skal i øvrigt sikre hensigtsmæssig indretning under hensyn til brugen.

For bebyggelser omfattet af kap. 1.3.1 og kap. 1.3.2 gælder, at der kan søges om dispensation fra kravene i dette kapitel, hvis det vurderes, at kravene ikke kan opfyldes i forbindelse med ombygninger.

Anvendelse af bestemmelsen forudsætter desuden, at kommunalbestyrelsen foretager en særskilt vurdering af ombygningsprojektet, bygningens konstruktioner og andre byggetekniske forhold.

Kan kapitlets bestemmelser opfyldes uden indgribende ændringer i bebyggelsen, er betingelserne for brug af bestemmelsen ikke opfyldt. Der henvises til "Bekendtgørelse om tilgængelighedsforanstaltninger i forbindelse med ombygninger i eksisterende byggeri" samt til "Vejledning til kommunerne om byggesagsbehandling af tilgængelighedsbestemmelser".

(3.1, stk. 3)

Et sommerhusområde er et område, der i kommuneplanen er udlagt som sommerhusområde.

VEJLEDNING

(3.2.1, stk. 1)

Med hensyn til adgangsveje, som også er flugtveje, henvises til kapitel 5 om brandforhold.

fra det fri.

Stk. 2

Ved alle yderdøre skal der være niveaufri adgang til enheder og til eventuelle elevatorer i bygningens stueetage (adgangsetage). Eventuelle niveauforskelle skal reguleres i adgangsarealet uden for bygningen. Der kan anvendes ramper. Uden for yderdøre skal der være et vandret, fast og plant areal på 1,5 m x 1,5 m målt fra dørens hængselside. Hvor døren åbner udad, skal der være yderligere 20 cm langs bygningsfacaden. Arealet uden for yderdøre skal være i samme niveau som det indvendige gulv. Arealet ud for yderdøre skal markeres taktilt eller ved anden farve end den omkringliggende belægning.

Porttelefoner og tilkaldeanlæg skal have en sådan udformning, at det såvel auditivt som visuelt tilkendegives, at anlægget er aktiveret, og at forbindelse til modtageren er etableret. Ved anvendelse af tal i betjeningspanel i porttelefoner og tilkaldeanlæg skal 5-tallet være markeret med taktil identifikation.

Stk. 3

I offentligt tilgængelige bygninger, der har en borgerrettet servicefunktion, skal væsentlig information om orientering i og brug af bygningen være letlæselig og letforståelig.

Stk. 4

Døre skal have en fri passagebredde på mindst 0,77 m. Åbner døren imod personen, skal der være mindst 50 cm ved siden af døren modsat dens hængselside. Højden af dørtrin må højst være 2,5 cm.

3.2.2 Fælles adgangsveje

(3.2.1, stk. 2)

Bestemmelsen omfatter foruden yderdøre, døre ved flugtveje i stueetagen samt have-, altan- og terrassedøre. Niveaufri adgang betyder, at der ikke må være trin mellem niveauet (terrænet) uden for bygningen og enhederne i stueetagen samt eventuelle elevatorer. Trappelifte, løfteplatforme og løstliggende skraberiste vil være i strid med bestemmelsen. Dørtrin med en højde på maksimalt 2,5 cm accepteres jf. stk. 4. Porttelefoner og tilkaldeanlæg bør placeres i en højde på mellem 90 og 120 cm over gulv/terræn.

(3.2.1, stk. 3)

Kravet retter sig kun mod den del af bygningen, der er offentlig tilgængelig, og som har en borgerrettet servicefunktion.

Bestemmelsen gælder for information ved indgangen til bygningen samt i forbindelse med orientering ved væsentlige funktioner i bygningen som wc-rum, handicaptoiletter, elevatorer, trapper, fordelingsveje mv.

Informationen kan være i form af skilte, der er letlæselige og letforståelige.

Informationen kan suppleres med punktskrift, lyd, piktogrammer etc. Hvor det er relevant, kan den være i form af lys, ledelinjer, teknologiske løsninger mv.

(3.2.1, stk. 4)

Den fri passagebredde måles med døren åbnet 90 grader.

Bestemmelsen omfatter døre i fælles adgangsveje, herunder mindst en dør til hver enhed på hver af bygningens etager.

BESTEMMELSE

Stk. 1

Fælles adgangsveje skal have en tilstrækkelig bredde efter den planlagte brug og skal kunne passeres uhindret i deres fulde bredde og skal markeres ved forskelle i materialer, farver eller belysning. Den fri bredde skal være mindst 1,3 m.

Stk. 2

Fælles adgangsveje skal give niveaufri adgang til alle enheder på hver af bebyggelsens etager. Eventuelle niveauspring og højdeforskelle skal udlignes med ramper. Ramper må ikke udføres med en større hældning end 1:20 (5 cm pr. m), og der skal være en vandret plads på mindst 1,3 m x 1,3 m for hver ende af rampen. Ramper, der udligner højdeforskelle på mere end 60 cm, skal desuden forsynes med vandret repos for hver 60 cm stigning. Ramper skal forsynes med håndlister. Ved ramper med en hældning på 1:25 (4 cm pr. m) eller mindre kan håndlister undlades.

Stk. 3

Trapper i fælles adgangsveje skal udformes med tilstrækkelig bredde og lofthøjde efter den tilsigtede brug.

VEJLEDNING

(3.2.2, stk. 1)

Fælles adgangsveje fører til to eller flere boliger, kontorer, mødelokaler eller andre enheder og omfatter vindfang, forrum, gange, altangange, svalegange, plads foran elevatorer, ramper og reposer såvel i som uden på bygningen, herunder udvendig adgangsareal til kælder.

Efter arbejdsmiljølovgivningen skal gangbredder i visse erhvervsbyggerier også dimensioneres, så der kan benyttes særlige transportmidler som f.eks. trucks.

De fleste fælles adgangsveje er tillige flugtveje og skal derfor også opfylde bestemmelserne i kap. 5 (brand) om flugtveje.

(3.2.2, stk. 2)

Bestemmelsen omfatter niveaufri adgang til elevatorer, beboelses- og erhvervsenheder samt fællesarealer, herunder udendørs opholdsarealer på etagerne.

I forbindelse med eventuelle niveauspring og højdeforskelle inden for offentligt tilgængelige enheder bør disse udlignes med ramper, lifte eller lignende.

Altaner betragtes som en selvstændig enhed. Fritaget for kravet er terrasser på bygningens tag, såfremt der ikke er adgang hertil med elevator.

(3.2.2, stk. 3)

Kravet kan opfyldes ved, at trappens fri bredde er mindst 1,0 m og den fri lofthøjde er mindst 2,1 m.

Hvis der kun er få brugere – som f.eks. i tofamiliehuse – kan kravet opfyldes med en fri bredde på mindst 90 cm. Hvis der er mange brugere bør bredden forøges tilsvarende.

Højden måles over ganglinjen.

Den fri bredde måles vandret mellem håndlisterne eller - hvor der kun er håndliste i den ene side – mellem væg, spindel eller lignende og håndliste.

Stk. 4

Trapper i fælles adgangsveje skal have en hældning (grund og stigning), der gør dem lette og sikre at gå på. Trappers stigning må ikke være større end 18 cm. På ligeløbstrapper og kvart- og halvsvingstrapper må grunden ikke være mindre end 28 cm – i beboelsesbygninger dog mindst 25 cm. På spindel- og vindeltrapper må grunden ikke være mindre end 20 cm.

Stk. 5

I bygninger med 3 etager og derover skal installeres mindst én elevator, der kan betjene hver etage, herunder eventuel udnyttet tagetage og kælder. Enfamiliehuse er undtaget fra bestemmelsen.

Stk. 6

I bygninger, hvor der installeres elevator, skal mindst én elevator have størrelse og udføres som en type 2 elevator i overensstemmelse med DS/EN 81-70: Sikkerhedsregler for konstruktion og installation af elevatorer – Særlige anvendelser for passager- og godselevatorer – Del 70: Tilgængelighed til elevatorer for personer, inklusive personer med handicap.

3.2.3 Værn

BESTEMMELSE

Stk. 1

Gange, trapper og ramper i fælles adgangsveje samt altaner, franske altandøre, altangange, luftsluser, tagterrasser, udvendige trapper samt andre hævede opholdsarealer skal under hensyn til bygningens anvendelse sikres med værn

(3.2.2, stk. 4)

Trapper med lavere hældning (lavere stigning og dybere grund,) end de angivne krav, er lettere og mere sikre at gå på. Grunden måles i ganglinjen midt i trappens fri bredde, dog højst 50 cm fra den indre håndliste. Trapper bør forsynes med stødtrin og det yderste af trinfladen samt trinforkant bør markeres med kontrastfarve.

(3.2.2, stk. 5)

En bygning med stueplan, 1. og 2. sal regnes for en bygning med 3 etager. Kælder medregnes i denne sammenhæng ikke ved opgørelse af etageantallet. For boliger i flere internt forbundne etager, er det udelukkende de enkelte boligens adgangsetage, der i denne sammenhæng regnes med i opgørelsen af etageantallet.

(3.2.2, stk. 6)

Bestemmelsen gælder i hver opgang for bygninger med flere opgange. Der henvises til bekendtgørelse om indretning af elevatorer mv. Ved ombygning kan der anvendes mindre elevatorer end de angivne, herunder minielelevatorer, når ombygningsarbejdet efter kommunalbestyrelsens skøn ellers ikke kan udføres uden indgribende ændringer i bebyggelsen, jf. kap. 3.1, stk. 2. Opmærksomheden henledes på kap. 8 om installation af elevatoranlæg.

VEJLEDNING

(3.2.3, stk. 1)

Kravet kan opfyldes ved, at opsætte håndlister i begge sider af trapper. Smalle trapper kan forsynes med håndliste i kun én side, når afstanden mellem håndlisten og væg, spindel eller lignende er mindre end 1,1 m. Ramper med en

og forsynes med håndlister. Håndlister skal være nemme at gribe om og holde fast i.

Stk. 2

Alle typer af værn eller rækværk skal under hensyn til bygningens anvendelse udformes, så personer sikres på betryggende måde. Værn udført af glas skal udføres i henhold til bestemmelserne i kap. 4 Konstruktioner.

3.3 Boliger

3.3.1 Boligers indretning

BESTEMMELSE

Stk. 1

En bolig skal være udformet på en sådan måde og de enkelte rum have en sådan størrelse og udformning, at både boligen som helhed og de enkelte rum er hensigtsmæssige under hensyn til den tilsigtede brug. Kommunalbestyrelsen kan kræve dokumentation for, at kravet er opfyldt, f.eks. redegørelse for møbleringsmuligheder.

hældning mellem 1:20 (5 cm pr. m) – 1:25 (4 cm pr. m) kan i stedet for håndlister forsynes med værn uden fare for fald til siderne. Brede trapper og ramper bør opdeles med håndlister med en afstand på højst 2 m. Højden på værn eller rækværk bør være mindst 1,0 m. Ved trapper og ramper bør højden på værnet være mindst 80 cm og over trappereposer mindst 90 cm. Ved trapper med bredere lysning end 30 cm, altangange og luftsluser bør højden af værnet forøges passende, dog til mindst 1,2 m. Håndlister bør føres ubrudt forbi repos og afsluttes vandret. Det nederste af trappen bør afskærmes med værn, så en fri højde på 2,2 m opnås. Højden af værn og håndlister måles over trinforkanter og ramper.

(3.2.3, stk. 2)

Den indbyrdes afstand mellem alle typer af balustre, herunder lodrette og vandrette, skal udformes, så de ikke giver anledning til personskader. Der skal i særlig grad tages hensyn til, at børn ikke kan klatre på dem eller komme i klemme mellem dem.

For benyttelsen af glas i værn, herunder i forbindelse med niveauforskelle henvises til DS/INF 119, Bygningsglas – ”Retningslinjer for valg og anvendelse af sikkerhedsglas – Personikkerhed”.

VEJLEDNING

Stk. 2

En bolig skal udover beboelsesrum have køkken og bade- og WC-rum.

Stk. 3

Køkken kan enten udføres som et selvstændigt rum eller i forbindelse med beboelsesrum eller som kogeniche i boligheder under 50 m².

Stk. 4

I og uden for etageboliger og sammenbyggede enfamiliehuse skal der være tilstrækkelig opbevaringsplads for tøj, køkkenredskaber og andre brugsting, cykler, barnevogne samt mulighed for vask og tørring af tøj.

Stk. 5

Beboelsesrum og køkken skal udformes med en tilfredsstillende lofthøjde. Lofthøjden skal fastsættes i forhold til boligens rumdybder, rumstørrelser og vinduers placering.

Stk. 6

Gulvet i beboelsesrum og køkken må ikke ligge lavere end det naturlige terræn udenfor. Ved særlige terrænforhold kan der ses bort fra dette krav, hvis gulvet ligger over terrænet langs med mindst en vinduesvæg.

(3.3.1, stk. 3)

Et køkken indeholder foruden plads til opbevaring og køling af mad, opbevaringsplads til service, vask med afløb og plads til kogeplader og madlavning.

(3.3.1, stk. 4)

I etageboliger bør mulighed for tørring af tøj placeres uden for boligen af hensyn til boligens indeklima.

(3.3.1, stk. 5)

Jo større og dybere et rum er, jo højere fastsættes lofthøjden. I etageboligejendomme kan kravet opfyldes med en fri lofthøjde på mindst 2,5 m.

Hvis rummene har forskellig højde, kan lofthøjden opgøres som gennemsnitshøjden af boligens beboelsesrum og køkken. I fritliggende og sammenbyggede enfamiliehuse kan kravet opfyldes med en fri lofthøjde på mindst 2,3 m.

Hvis loftet ikke er vandret, måles højden som gennemsnitshøjden, og kun frie højder på 2,1 m og derover medregnes. I rum med skråvægge kan kravet opfyldes med en fri lofthøjde på mindst 2,3 m over mindst 3,5 m² af gulvarealet.

(3.3.1, stk. 6)

Tegningen viser et eksempel, hvor der er set bort fra kravet, da gulvet langs en hel vinduesvæg ligger over naturligt terræn.

Stk. 7

I køkkener skal der være plads til, at køkkenarbejde kan foregå på en hensigtsmæssig og betryggende måde.

Stk. 8

Indskudte etager (hemse) betragtes ikke som selvstændige beboelsesrum, når gulvarealet højst er 4,5 m².

3.3.2 Bade- og WC-rum

BESTEMMELSE

Stk. 1

I boligens adgangsetage skal der mindst indrettes 1 WC-rum med niveaufri adgang og med en hensigtsmæssig indretning og størrelse.

Stk. 2

Der skal være håndvask i WC-rum eller forrum til WC-rum.

(3.3.1, stk. 7)

Kravet kan opfyldes med en fri afstand ud for arbejdspladser og opbevaringspladser på mindst 1,1 m. En større fri afstand øger komfort og brugervenlighed.

I rum med skråt loft kan kravet opfyldes med en fri højde på mindst 2,1 m ved forkant af arbejdspladser og opbevaringspladser.

For en hensigtsmæssig køkkenindretning for bevægelseshæmmede henvises til SBI-anvisning 249 ”Tilgængelige boliger - indretning”.

(3.3.1, stk. 8)

Det er en betingelse, at den indskudte etage står i åben forbindelse med det rum, den er indbygget i. Til gulvarealet medregnes kun den del af arealet, der i et vandret plan 1,5 m over færdigt gulv ligger inden for planets skæring med tagbeklædningens udvendige side.

Der kan indrettes 2 eller flere hemse med et areal på højst 4,5 m², men hvis de ikke skal betragtes som selvstændige beboelsesrum, er det en betingelse, at de ikke er internt forbundne, herunder at adgang til hemsene foregår separat.

Er flere hemse indbyrdes forbundne, opgøres arealet af disse samlet.

VEJLEDNING

(3.3.2, stk. 1)

Kravet kan opfyldes med en fri afstand ud for installationer som håndvask og WC på mindst 1,1 m. En større fri afstand øger komfort og brugervenlighed.

For en hensigtsmæssig indretning for bevægelseshæmmede henvises til SBI-anvisning 249 ”Tilgængelige boliger - indretning”.

3.3.3 Dørbredder

BESTEMMELSE

Stk. 1

Døre i boligens adgangsetage skal have en fri passagebredde på mindst 77 cm.

VEJLEDNING

(3.3.3, stk. 1)

Bestemmelsen omfatter udvendige døre, døre til vindfang, forstuer, gange og lignende adgangsrum og mindst 1 dør til hvert beboelsesrum, køkken samt bade- og WC-rum i boligens adgangsetage.

3.3.4 Gangbredder

BESTEMMELSE

Stk. 1

Vindfang, forstuer, gange og lignende adgangsrum skal indrettes på en sådan måde, at de i deres fulde bredde kan passeres uhindret.

VEJLEDNING

(3.3.4, stk. 1)

Kravet kan opfyldes med en fri bredde på mindst 1,0 m i adgangsrummene. Hvis der er døre eller skabsdøre i siderne af gangarealet, bør bredden forøges med mindst 30 cm. En større fri bredde øger komfort og brugervenlighed.

3.4 Andre bygninger end beboelsesbygninger

3.4.1 Generelt

BESTEMMELSE

Stk. 1

I det omfang andre bygninger kan sidestilles med beboelsesbygninger, finder bestemmelserne i kap. 3.3 om boligens indretning anvendelse. Bestemmelserne i kap. 3.3 finder også anvendelse, når de efter kommunalbestyrelsens skøn stemmer med de krav, som må opfyldes under hensyn til bygningernes anvendelse.

VEJLEDNING

Stk. 2

I bygninger, hvori der indrettes arbejdssteder, som er omfattet af lov om arbejdsmiljø, skal arbejdsrum indrettes i overensstemmelse med kravene i kap. 3.4.2, og der skal indrettes wc-rum og baderum samt udenomsrum i overensstemmelse med bestemmelserne i kap. 3.4.4 og 3.4.5. Arbejdsstedet skal endvidere overholde kravene i Arbejdsministeriets bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning vedrørende færdselsveje- og arealer, arbejdsrum, temperaturforhold mv., ventilation, belysning, vedligeholdelse og rengøring samt velfærdsforanstaltninger, herunder spiseplads, håndvaske, garderobe, omklædningsrum, baderum, hvileplads og soveplads.

Stk. 3

I avls- og driftsbygninger, hvor der indrettes arbejdssteder, som er omfattet af lov om arbejdsmiljø, skal arbejdsstedet indrettes i overensstemmelse med Arbejdsministeriets bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning.

Stk. 4

Bygninger, som ikke er omfattet af bestemmelserne i kap. 3.3 eller af stk. 1-3, skal indrettes i overensstemmelse med de sikkerheds- og sundhedsmæssige krav, som kommunalbestyrelsen i hvert enkelt tilfælde stiller til bygningernes indretning.

Stk. 5

På de etager i en bygning, hvor der indrettes WC-rum, som er offentligt tilgængelige eller er til brug for andre personer end de i bygningen beskæftigede, skal mindst et af disse rum overholde kravene i nr. 1-8. Mindst et WC-rum, som er indrettet efter nr. 1-8, skal indrettes i stueetagen eller andre etager med adgang via elevator, lift eller lignende.

1) Der skal være niveaufri adgang frem til WC-rum.

2) Den fri passagebredde i dør til WC-rum skal være mindst 77 cm.

(3.4.1, stk. 2)

Det fremgår af Arbejdstilsynets til enhver tid gældende bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning, hvilke arter af erhvervsbyggerier, der skal byggesagsbehandles af kommunalbestyrelsen uden Arbejdstilsynets medvirken. I tilknytning til bekendtgørelsen har Arbejdstilsynet udsendt en række vejledninger, hvortil der henvises. Opmærksomheden henledes på, at dispensation i medfør af byggelovens § 22 alene kan meddeles inden for kommunalbestyrelsens kompetenceområde i henhold til byggeloven.

3) Håndvask og WC skal placeres over et hjørne på hver sin sammenstødende væg, så håndvask kan nås af person siddende på WC.

4) Der skal være en fri afstand på mindst 90 cm ved den side af WC, der vender bort fra håndvask. Væggen ved siden af WC'et, der vender bort fra håndvasken, skal friholdes fra fastmonteret inventar.

5) Der skal være et frit manøvreareal med en diameter på 1,5 m foran WC'et og fri af dørens opslagsareal.

6) Toiletsæde skal placeres i en højde på 48 cm.

7) Der skal være opklappelige armstøtter i højde 80 cm på begge sider af WC.

8) Håndvask skal placeres i en højde på ca. 80 cm, med afløb under vask trukket tilbage.

Stk. 6.

WC-rum, som er omfattet af stk. 5, skal ved ombygning indrettes, så det kan anvendes af personer i kørestol. Mindst et WC-rum, som kan anvendes af personer i kørestol, skal indrettes i stueetagen eller andre etager med adgang via elevator, lift eller lignende.

Stk. 7.

I offentligt tilgængelige lokaler og anlæg med fastmonterede publikumspladser skal der indrettes et passende antal publikumspladser for kørestolebrugere.

(3.4.1, stk. 7)

Bestemmelsen omfatter koncertsale, biografer, teatre, kirker, idrætsanlæg med videre, hvor der er fastmonterede publikumspladser. Publikumspladser for kørestolebrugere bør være fordelt blandt de øvrige tilskuerpladser og med mulighed for at sidde sammen med ledsager(e). Et passende antal er 1 pct. af det samlede antal pladser dog minimum to pladser.

3.4.2 Arbejdsrum

BESTEMMELSE

Stk. 1

Arbejdsrum skal have en sådan størrelse, rumhøjde og rumindhold, at arbejdet kan foregå på betryggende måde i forhold til rummets anvendelse og antal personer, der normalt er beskæftiget i rummet.

Stk. 2

Arealet og rumindhold af normalklasserum i skoler og lignende samt opholdsrum i daginstitutioner for pasning af børn skal være tilstrækkeligt stort i forhold til antallet af børn og ansatte i institutionen.

Opholdsrum i daginstitutioner for pasning af børn skal mindst have et frit gulvareal på 3 m² pr. barn i vuggestuer og 2 m² pr. barn i børnehaver.

Normalklasserum i skoler og lignende skal, når der etableres effektiv ventilation, have et rumindhold på mindst 6 m³ pr. person.

Stk. 3

Gulvet i opholdsrum i dag- og døgninstitutioner og i normalklasserum i skoler og lignende må ikke ligge lavere end terrænet udenfor. Ved særlige terrænforhold kan der ses bort fra dette krav, hvis gulvet ligger over terrænet langs med mindst en vinduesvæg.

3.4.3 Spiserum

VEJLEDNING

(3.4.2, stk. 1)

Kravet kan opfyldes ved at selv små arbejdsrum udføres med en fri lofthøjde på mindst 2,5 m og har et rumindhold på mindst 12 m³ for hver person, der er beskæftiget i rummet.

Såfremt der i et arbejdsrum forekommer et betydeligt antal personer, som ikke er beskæftigede i rummet, skal rumindholdet forøges svarende til disse personers antal.

Kommunalbestyrelsen kan tillade rumindholdet nedsat, når der etableres effektiv mekanisk ventilation af rummet, dog bør rumindholdet i disse tilfælde ikke være under 8 m³ pr. person.

Efter arbejdsmiljølovgivningen omfatter arbejdsrum ethvert rum, hvor der udføres arbejde.

(3.4.2, stk. 2)

Ved beregning af rumindholdet medregnes kun de dele af rummet, hvor det under hensyn til loftshøjden er tilladt at indrette arbejdspladser.

Ved beregningen skal endvidere tages hensyn til, om rumindholdet indskrænkes væsentligt af maskiner, inventar og oplagrede genstande mv.

Den del af rummet, der ligger mere end 4,0 m over gulvet, medregnes ikke ved beregningen af rumindholdet.

Vedrørende ventilation i daginstitutioner og normalklasserum i skoler og lignende henvises til kap. 6.3.1.3, stk. 1-2.

(3.4.2, stk. 3)

Tegningen viser et eksempel, hvor der er set bort fra kravet, da gulvet langs en hel vinduesvæg ligger over terrænet.

BESTEMMELSE

Stk. 1

Hvor spiserum skal indrettes på grund af arbejdets art, skal det placeres bekvemt i forhold til arbejdspladserne.

Stk. 2

Spiserum skal forsynes med vask og kogeindretning, og der skal være vinduer, der er anbragt, så man kan se ud på omgivelserne.

3.4.4 WC-rum

BESTEMMELSE

Stk. 1

Adgang fra arbejds- og opholdsrum til WC-rum skal ske gennem et forrum.

Stk. 2

Antallet af WC'er skal tilpasses antallet af beskæftigede.

Stk. 3

Wc-rum eller forrum hertil skal forsynes med håndvask.

Stk. 4

VEJLEDNING

(3.4.3, stk. 1)

Efter arbejdsmiljølovgivningen skal spiserum i almindelighed indrettes, hvis der på arbejdsstedet er beskæftiget mere end 3 ansatte samtidig. Spiserum må ikke have direkte adgang til WC-rum eller forrum til WC-rum.

VEJLEDNING

(3.4.4, stk. 1)

Forrum kan være fælles for flere WC-rum.

(3.4.4, stk. 2)

Kravet kan opfyldes ved indretning af mindst 1 WC for hver 15 beskæftigede. Indrettes der urinaler for mænd, kan antallet af WC'er nedsættes til 1 for hver 20 beskæftigede. Antallet af urinaler bør i så fald være mindst 1 for hver 20. mand.

Der bør indrettes særskilte WC'er for mænd og kvinder, med mindre hver enkelt WC anbringes i selvstændigt rum med forrum uden urinaler.

I kontor- og administrationsbygninger skal på de etager, hvor der indrettes WC-rum, mindst et af disse overholde kravene i nr. 1–7.

- 1) Den fri passagebredde i dør til WC-rum skal være mindst 77 cm.
  - 2) Håndvask og WC skal placeres over et hjørne på hver sin sammenstødende væg, så håndvask kan nås af person siddende på WC.
  - 3) Der skal være en fri afstand på mindst 90 cm ved den side af WC, der vender bort fra håndvask. Væggen ved siden af WC'et, der vender bort fra håndvasken, skal friholdes fra fastmonteret inventar.
  - 4) Der skal være et frit manøvreareal med en diameter på 1,5 m foran WC'et og fri af dørens opslagsareal.
  - 5) Toiletsæde skal placeres i en højde på 48 cm.
  - 6) Der skal være opklappelige armstøtter i højde 80 cm på begge sider af WC.
  - 7) Håndvask skal placeres i en højde på ca. 80 cm, med afløb under vask trukket tilbage.
- Mindst et WC-rum, som er indrettet efter nr. 1-7, skal indrettes i stueetagen eller andre etager med adgang via elevator, lift eller lignende.

Stk. 5.

WC-rum, som er omfattet af stk. 4, skal ved ombygning indrettes, så det kan anvendes af personer i kørestol. Mindst et WC-rum, som kan anvendes af personer i kørestol, skal indrettes i stueetagen eller andre etager med adgang via elevator, lift eller lignende.

3.4.5 Baderum og omklædningsrum

BESTEMMELSE

Stk. 1

VEJLEDNING

(3.4.5, stk. 1)

Hvor der efter kap. 3.4.1. stk. 2 skal indrettes baderum, skal antallet af brusepladser tilpasses antal beskæftigede og indrettes hensigtsmæssigt. Der skal indrettes omklædningsrum i forbindelse med baderum.

Stk. 2

Der skal indrettes WC-rum i forbindelse med baderum.

Stk. 3

Ved snavset og sundhedsfarligt arbejde skal der i en erhvervsvirksomhed etableres et passende antal frit tilgængelige håndvaske.

Stk. 4

I baderum og rum med vaskeplads skal der udføres gulvafløb.

3.5 Tilgængelig indretning af brugerbetjente anlæg

BESTEMMELSE

Stk. 1

Brugerbetjente anlæg, såsom IT-standere, betalings- og selvbetjeningsautomater og lignende anlæg med publikumsrettede servicefunktioner, skal opsættes, så de kan benyttes af mennesker, hvis funktionsevne er nedsat.

Stk. 2

Adgangsarealet foran brugerbetjente anlæg skal være mindst 1,3 m bredt og niveauforskelle i adgangsarealet skal udlignes.

Kravet kan opfyldes ved at indrette mindst 1 brusebad for hver 10. beskæftigede. Omklædningsrum bør være afskærmet fra baderum. Efter arbejdsmiljølovgivningen skal kvinder og mænd enten have adskilte baderum eller have mulighed for at benytte baderummet hver for sig.

(3.4.5, stk. 3)

Kravet kan opfyldes ved at indrette mindst 1 håndvask for hver 5 beskæftigede. Håndvaske, der er anbragt i WC-rum eller i et aflåseligt forrum, medregnes ikke i antallet af håndvaske.

VEJLEDNING

(3.5, stk. 2)

Kravet svarer til adgangskravet for de ubebyggede arealer til bygninger i kapitel 2. Kravet kan bl.a. opfyldes ved udligning i terræn eller ved etablering af de i kapitel 3 omtalte ramper.

Stk. 3.

Brugerbetjente anlæg skal placeres i en højde, så de kan betjenes af en person i kørestol.

3.6 Hoteller mv.

BESTEMMELSE

Stk. 1

Ved hoteller, kroer og lignende bygninger skal mindst hvert femte af sengepladserne med eget WC-og baderum være indrettet, så de er tilgængelige for kørestolsbrugere i overensstemmelse med kap. 3.3.2, stk. 1.

Stk. 2

Ved byggeri efter stk. 1 med 10-20 sengepladser skal minimum 2 sengepladser med egne wc- og bade faciliteter indrettes med fuld tilgængelighed for personer i kørestol. Ved byggeri efter stk. 1 med 21-40 sengepladser skal minimum 4 sengepladser med egne WC- og bade faciliteter indrettes med fuld tilgængelighed for personer i kørestol.

(3.5, stk. 3)

Kravet kan også opfyldes ved, at selve anlægget kan sænkes og hæves.

VEJLEDNING

(3.6, stk. 2)

Sengeplads defineres som en seng placeret på gulv. Opreddinger, sovesofaer og køjesenge medregnes ikke som sengepladser. Senge med en bredde på 1,4 m anses som dobbeltsenge.

Indretning af tilgængelige sengepladser med eget wc- og baderum kan ske ved:

- At der er niveaufri adgang til værelset og til WC- og baderum.
- At der er et frit manøvreareal med en diameter på 1,5 m fri af dørens opslagsareal – gælder både for værelse med sengeplads og WC- og baderum.
- At der er en fri passagebredde i døre til værelse og WC- og baderum på mindst 77 cm.
- At håndvask og WC er placeret over et hjørne på hver sin sammenstødende væg, så håndvask kan nås af person siddende på WC.
- At der er en fri afstand på mindst 90 cm ved den side af WC, der vender bort fra håndvask. Væggen ved siden af WC'et, der vender bort fra håndvasken, skal friholdes fra fastmonteret inventar.
- At toiletsæde har en højde på 48 cm.
- At der er opklappelige armstøtter i højde af 80 cm på begge sider af WC.
- At der forefindes en højdeindstillelig badestol, der kan stilles til rådighed, eller at der er etableret en anden løsning, som sikrer, at kørestolsbrugere

siddende i 48 cm's højde med armstøtter kan benytte bade faciliteterne.
- At der maksimalt er 2,5 cm kant mellem badeværelsesgulv og brus niche. Jf. i øvrigt kap. 4.5, stk. 5.

Stk. 3

Ved byggeri efter stk. 1 med mere end 40 sengepladser skal for hver yderligere 20 sengepladser indrettes mindst 1 sengeplads med egne WC- og bade faciliteter med fuld tilgængelighed for personer i kørestol.

Stk. 4

Byggeri med indretning af mindst 10 sengepladser med egne WC- og bade faciliteter med fuld tilgængelighed for personer i kørestol vil opfylde kravene i stk. 1-3 uanset antallet af sengepladser i øvrigt.

Stk. 5

Altaner i forbindelse med værelser som nævnt i stk. 1 skal udføres, så de også kan anvendes af personer med handicap.